

2 april 2012, Over asbest en verantwoordelijkheid, door Johan Haverdings

‘Mogelijk zware asbestvervuiling in Dodewaard’, zo luidde vorige week een landelijke kop. Het deed nogal wat stof opwaaien. In de opstallen van De Waalwaard is asbest gevonden, en er zijn sterke vermoedens dat er illegaal asbest is verwijderd. En voor dat laatste geldt dan de kwalificatie ‘zware vervuiling’. Sinds het bericht zijn de gebouwen hermetisch afgesloten, verzegeld en voorzien van felgele en alarmerende waarschuwingsstickers. Eerst maar eens even over asbest. Is dat gevaarlijk? Nou, het hóeft geen acute risico’s op te leveren, maar dat kan wel. Is het bijzonder? Op zich niet. In veel panden van voor 1980 zijn asbesthoudende materialen verwerkt, dus is het ook niet verwonderlijk dat het is aangetroffen op De Waalwaard.

De provincie Gelderland heeft De Waalwaard in juni 2010 gekocht. In november 2011, dus anderhalf jaar later, bereiken ons de eerste berichten dat er asbest is aangetroffen. En in de publicaties van vorige week over de zware vervuiling wijst de Provincie naar de gemeente Neder-Betuwe als handhaver. Kijk, dat is dan wel weer heel bijzonder! Of is het een kwestie van zwartepieten, van het afschuiven van verantwoordelijkheid?

Er doemen minstens drie belangrijke vragen op:

1) Had de Provincie als nieuwe eigenaar in juni 2010 weet van het asbest?

Ik weet het niet zeker, maar ik vermoed van niet. Om dat te onderbouwen zomaar even een greep uit de activiteiten op het terrein gedurende het afgelopen jaar:

29 maart 2011: bewonersavond in de grote hal van De Waalwaard. Aanwezig: ruim 200 mensen, onder wie gemeentebestuurders, cateringmedewerkers, Dodewaardse burgers, raadsleden, provincieambtenaren etc. Organisator: de Provincie.

28 juni 2011: bijeenkomst met Statenleden, onder wie 11 Statenleden, provincieambtenaren, een twintigtal Dodewaardse burgers. Weliswaar buiten op het terrein, maar toch. Organisator: de Provincie.

September 2011: Ziggo-beachvolleybaltoernooi in en rond de grote hal van De Waalwaard. Aanwezig: veel!

28 november 2011: bijeenkomst Raad van Commissarissen De Beijer. Compleet met stofopwaaiende helikopter. Wij noemden het een feestje, zij een vergadering.

Ik geloof er niet veel van dat wanneer de Provincie daadwerkelijk weet had gehad van aanwezigheid van asbest, ze als eigenaar bovenstaande activiteiten had toegestaan of zelfs als uitnodigende partij had georganiseerd. Veel te riskant!

Dan de tweede vraag:

2) Had ze er weet van kunnen hebben?

Daarop is maar één antwoord mogelijk: ja, natuurlijk! Zoals hierboven al aangegeven, is aanwezigheid van asbest in oude gebouwen niet uit te sluiten. Als aspirant-koper word je ook geacht daar navraag naar te doen en, indien geen bevredigend antwoord of een vermoeden

daarvan, dat te (laten) onderzoeken. Is dat gebeurd? Geen idee. Maar de beantwoording van vraag 1 doet het ergste vrezen.

En dan vraag drie:

3) Had ze er weet van móeten hebben?

Ook daarop luidt het antwoord: ja, natuurlijk! Als je als eigenaar activiteiten organiseert en toestaat op je terrein, word je geacht de eventuele risico's zuiver in beeld te hebben en daarop je afwegingen te baseren.

Bovendien is aanwezigheid van asbest mede bepalend voor de prijs die je voor het onroerend goed betaalt. En de hoge door de Provincie betaalde prijs voor De Waalwaard ... die heeft politiek al 'es zeer gevoelig gelegen.

Wat nu? Tja. Het is allemaal onderwerp van onderzoek. En tot daarover nadere mededelingen worden gedaan, weten we niets. Weten Statenleden, volleyballers, burgers, bestuurders en medewerkers van diverse pluimage niet of ze gezondheidsrisico's hebben gelopen.

Tot zover louter de aanwezigheid van asbest.

Nu de kwalificatie 'zware asbestvervuiling'. Die is het gevolg van het rommelen met asbesthoudende materialen. Zagen, boren, lostrekken, breken, kortom illegaal en dus onprofessioneel verwijderen. Dat levert asbeststofdeeltjes op die neerdwarrelen en zich nestelen in allerlei hoeken en gaten. En in longen van mensen. Levensgevaarlijk! Gezien de maatregelen op het terrein en de publicaties in de pers, is daar sprake van.

De grote vraag is nu: wanneer en door wie heeft dat 'illegaal verwijderen' plaatsgevonden en wie hebben daardoor onaanvaardbare gezondheidsrisico's gelopen?

Ook dat is – denk ik dan maar - onderwerp van onderzoek. En dus weten we ook dat nog niet. Met uw welnemen sla ik wat aan het speculeren.

Wanneer en door wie? Er zijn grofweg vier mogelijkheden:

- Voor 1 januari 2010. De eerste eigenaar, dus de steenfabriek is dan de boosdoener. Dan zijn ex-medewerkers van de steenfabriek, de tweede eigenaar en zijn medewerkers en alle 'gebruikers' (zie hierboven) nadien de klos. Ik reken mezelf daar ook toe, samen met veel bewoners van de Waalbandijk: winter en voorjaar 2010 hebben we er wekelijks vergaderd en gewerkt. Voor de Dodewaardse bogenbouw. In de nu verzegelde opstallen.

- Na 1 januari 2010, tot medio juni 2010. De tweede eigenaar is dan mogelijk de verantwoordelijke partij: Derksen palletfabriek. Dan zijn zijn medewerkers de klos en alle gebruikers na hen. Zie hierboven.

- Juni 2010 tot heden. De Provincie is zelf als nieuwe eigenaar verantwoordelijk voor illegale verwijdering en dus voor de zware vervuiling. Ik acht dat eerlijk gezegd uitgesloten, dus dat laten we verder buiten beschouwing.

- Juni 2010 tot heden. De Waalwaard is meerdere malen bezocht door het dievengilde dat voor duizenden euro's koper heeft gejat. Als dat het geval is, zijn de dieven de klos. En alle 'gebruikers' na hen. Maar wanneer ze zijn komen stelen en rommelen met asbest? Tja, dat weten we dan weer niet.

De laatste optie, het dievengilde is de boosdoener, is t.a.v. het aantal mensen dat ernstige gezondheidsrisico's heeft gelopen het minst omvangrijk. Laten we daar dan maar op hopen. Maar wie wanneer en in welke omvang onaanvaardbare risico's heeft gelopen, dat weten we niet. Vooralsnog hullen beide overheden zich in stilzwijgen en moeten we het doen met informatie afkomstig van de pers.

Als de koperdieven de schuldigen zijn, levert dat overigens ook weer een financiële strop op: het adagium 'de vervuiler betaalt' werkt dan niet, want die vervuiler is niet te achterhalen.

En dan treedt automatisch regel 2 in werking: de eigenaar betaalt. In dit geval voor een omvangrijke sanering van de opstallen. En de huidige eigenaar, dat is de Provincie. En die moet dat betalen. Van uw en mijn geld. Opnieuw een fors bedrag dat opgeteld moet worden bij de enorme kosten voor de verplaatsing van één enkel bedrijf met zo'n 35 medewerkers. Zucht!

Ik schud al een aantal dagen meewarig mijn hoofd. En ik heb vooral heel veel vragen. Over risico's, gezondheid en verantwoordelijkheden. Die vragen doen in ons dorp nogal wat stof opwaaien. Ik wil samen met veel anderen heel graag antwoorden krijgen. En ik vind de oorverdovende stilte en het ingezette zwartepieten daarbij weinig vertrouwenwekkend.

Johan Haverdings
Belangenvereniging Dijkbewaking Dodewaard

2 april 2012